

երևան կը հանեն ճշմարտութիւնը, այն ասան մարդ պարտի իր սխալն ինքնին ուղղելու, այս է մեծութեան պայմաններէն մին. իսկ կարծել թէ դուք ձեր սխալն անգիտացողք մինչև այն օրն՝ ուր ժողովուրդը կը համարձակի ձեր դէմ կանգնելու, ո՛հ, չպիտի կրնամ հաւատալ ասոր, վասն զի կարի տխուր է ինձ համար կարծել որ շուրջ 11 տարիներ միամիտ առաջնորդ մ'ուներցած է իզմիր:

Սակայն ինչ է պատճառ որ ձեր սխալն անվար կը մնայ ցարդ, ահաւասիկ քննելի կէտ մը, զոր կը փութամ պարզել այն չափով զոր քաղած լինել կը կարծեմ ձեր բարուց և բնութեան ուսումնասիրութեան օրով կ'ըզդէիմ պարագայ ժամերու մէջ, բայց միշտ հեռուէն:

Ձեր բարքը՝ խօսք մ'իսկ չպիտի արտասանեմ այս մասին, վասն զի կուսակցութեան և իմաստուն եպիսկոպոսի մը՝ որ պաշտօն ունի իրեն յանձնուած հօտին սրբութիւն քաղեցու, կենաց պայմաններէն բաւական հեռի է այն, չպիտի յիշեմ նաև պատմական հին ու նոր ճշմարտութիւններ, և պիտի բաւականանամ ձեզ անգամ մ'ալ կրկնելու որ ձեր պաշտպան խմբակը ձեր բարուց պէտքերը չորելով յաջողած է միտ ձեր համակրութիւնը գրաւելու, այս է իր պաշտօնն ու արհեստը:

Գալով ձեր բնութեան, փառաւորութիւն, ռիսկալութիւն, յամառութիւն և պարտաւորութեանց մօտ թուլութիւն, ահա ասոնք են ձեր բնութեան տարրերը, զորս իրենց ընթացքին մէջ յարատեւ շարունակելի տալու աշխատած է յիշեալ խմբակը:

Թերեւս թիւր ու ձախող լինին իմ մետասանամայր ուսումնասիրութեան եզրակացութիւններն, (թէ և ձեր մէկ գործը՝ Առաջնորդութեան ասոր հակառակը կ'ապացուցանէր, և զոր Պատմութեան մետատրիքով կ'ապացուցուէր) խոհեմութիւնը պարտ կը դնէ իմ վրայ պահ մը երթալով թէ ձեր կենաց պատմութիւնը սրբալի ըմբռնած լինիմ, սակայն ինչ պիտի ըսեմ Կաթողիկոսական քննութեան, Արքայապետի և Ս. Ստեփանոսի գերեզմանատան խնդիրներուն, այս երբակի ճշմարտութիւնը ձեր պաշտպան խմբակին և իմ կառողութեան վեր է երթալով իրենց ու երևակայութեանց վարագործներով սքողելու, այս երբակի ճշմարտութիւնն է որ ձեր անկումը վերջնականապէս կը վճռէ ոչ միայն առաջնորդական անթուէն, այլ նաև ձեր ապագայի յոյսերէն որ աւելի տխուր է:

Այո՛, այսպէս պէտք էր և այսպէս եղաւ:

Իհաստայապետական ցուպը ձեռք ձգելու համար Կաթողիկոսական ձեռք տարաւ մինչև անհնարին իրացիւն. նուազանք ձեռք Կաթողիկոսական փոքրութեանց, մինչև իսկ Երեւանի մէջ գործածելու զիջար, մինչև իսկ Լուսինայի փոխարքայը չճանչելով հերձուածելու խոհանրեցար. Արքայապետը անգրանիկ լրագրիկն էր, գիտէ՞ք ինչ ըրիք այս անգրանիկը, գիտէ՞ք ինչպէս մեռաւ անոր խմբակը... ո՛հ, չխառնենք այս մօտ խորք... կրակ կայ տակը... չըլլայ որ ուղեղնիս այրի... Հասցաւ Ս. Ստեփանոսի գերեզմանատունը: Ձեր փառասիրութեան չպակուիրն, ձեր յամառութիւնը, կիրքը, ձեր կոչումին հակառակ պահ մը մօտաւորութեան մասին զգեց այն պատուէրը զոր ստեպ կը կրկնէ:

Նէք, «Անշարժ եղիցի կնիք Տէրութեան ի վերայ գերեզմանիս այսորիկ մինչև ի գալուստն Գրիգորիս», և ձեր «Եւսեփ» օտիպեց զձեզ ձեր ձեռքով գրած կնիքը Կաթողիկոսական: Այո՛, ռիսկալութեան հետեւանք մ'էր այս, որ երկվանկա ծականով մը կը մկրտէ իր հեղինակը, և զոր Եղիշէ կուտայ Վասակին:

Ա՛հ, ծանր է ձեզ այս տեսակ լեզուի մը ունեւորի լինիլ, վասն զի խորթ է ճշմարտութեան լեզուն ձեզ համար, վասն զի հացկատակներու եւ փաղաքուհիներու չորքերով թիւններով հարած է ք: Սակայն Եղիշէն անվեհեր յղեց իր հոգսկաւոր նամակը Լուի Ժ. Ի. . . ան. շուշտ պիտի ծիծաղիք, Սրբազան, օրն բաղդատութեան վրայ, որքան հեռի եմ ես Եղիշէնէ, բաւական է որ դուք մօտ լինիք Լուի Ժ. Ի. . .

Եւ քանի որ նպատակ ունիմ իւրերն իրենց յատուկ անուններով կոչել և վերցնել արեւին բանալ որպէս զի բոլոր գտնեն եթէ տակաւին ներստած չեն, պահ մը պիտի մոռնամ ձեր բարձր դիրքը և իմ խոնարհ վիճակս, և իրեւ բարեկամ, բայց իրեւ ճշմարտ բարեկամ ձեզ յորդոր կարգաւոր պիտի համարձակիմ:

Ուշ դէք, Սրբազան, Բարեկամութեան, աշխարհի վրայ ապրող «մարդ» անուն հակներէ իւրաքանչիւրն իրեն յատուկ նուիրակն ու պաշտօնի բան մ'ունի, ով որ գուրկ է այս բանէն, զուրկ է նաև մարդութենէ. ես ալ քանի որ մարդ եմ, ես ալ իմ նուիրակն ու պաշտօնիս ունիմ որ է պատիւս. արդ, պատիւս վրայ կ'երգնում որ անկեղծ օգուով կը ներկայիմ ձեր առջև:

Ես ոչ այն հակակրթութեան համար՝ զոր ունեցած է ձեր առաջնորդութեան ամբողջ շրջանին մէջ ինձի դէմ՝ առիթ մը կը համարիմ ձեր տխուր անկումը, ներկայիս պարծենալու և ոչ Առաջնորդութեան մանակ Լուի անուն թերթի մը մէջ իմ պատուի դէմ հրատարակուած յօդուածներու թիւ հանել կուզեմ, մասնաւոր թիւ ձեր հակակրթութիւնը պատկեր կը բերէր ինձ, ըստ որում ձեր համակրութեան արժանացող դասն ինձմէ բոլորովին տարբեր բնութեամբ օժտեալ է. . . եւ թէ շատ գուարճացողն զիս այն բեկուն նետերն որ ձեր արեւորիտութեամբ ձուլուած, լարուած, իսկ անանուն՝ կամ երրորդներու անուամբ արձակուելով կուգային մինչև իմ ոտից առջև փչուելու:

Անցեալն անցած է, Սրբազան, ես անյիշար էմ, այս հանդիսական ժամուս մէջ՝ ուր ձեր համար, արդ, պատիւ եւ սպազան խաղի երթարկուած են, ես ամեն բան կը մոռնամ, եւ միայն ճշմարտութեան արձագանք կուգեմ հանդիսանալ ձեր առջև:

Արդ, ճշմարտութիւնն այն է թէ ձեր առաջնորդութեան պաշտօնն իւր վաթսհանի հասածէ մի հաւատարմ, Սրբազան, եթէ ասոր հակառակը պնդեն ձեզ, տասնամեայ փորձառութեամբ համոզուեցեք որ ձեր բարեկամները միշտ ստատ են, և կամ տգիտօրէն խաբուած ու ձեզ ալ խաբած են Սպանիոյ մէջ դրդեակներ երեւակայելով, մինչդեռ ձեր Եւսեփ վարկեան մը իսկ չեն դադարած ճշմարտութիւնը քարոզելու: Եղիշէնը յետադիպ պարբերութիւնը զոր երեք տարի յառաջ Արքայապետ վերջին թուոն մէջ կը գրէի, ինչ, այդչափ թեթեւ կը կարծէք զմեզ որ վարկեան մը միտքերն են անցունենք թէ Մեղքի սեղանը Սրբազան կրնայ կաթողիկոս

լինել, այս տողերը կը հրատարակէի այն միջոցին ուր ձեր և ձեր լինելու կողմէ կաթողիկոս ամենայն Հայոց՝ կը հուշակուէիք. . . կաթողիկոս չեղաք, ուստի դիրքին է ստան ու ճշմարտ գտնադանելու Այո՛, կ'ըսեմ այս ևս առաջնորդչափի մնաք:

Աստուած եւ իրենի թող վկայ լինի որ շահ մը չունիմ ձեր անկումէն, ինչպէս վնաս մը չունիմ ձեր պաշտօնէն, այլ այս արտայայտութեամբ անգամ մը ևս կուգեմ ապացուցանել ձեր իման բարեկամութեամբ անցնելու մասին:

Ներքեք, Սրբազան, եթէ այս կէտին վրայ կը ծանրանամ, որովհետեւ այս է ամեն խաղաղութեան և ձեր անկումի հիմնական պատճառը. բարի եւ չարին ծանօթութեամբ է որ աշխարհներ կը կառավարուին, անոնց անգիտութեամբ է որ աշխարհներ կը կործանին: Արդ, տան ու մէկ տարուան փորձերը թող համոզում մը գոյացնեն ձեր Սրբազանութեան մօտ որ սրբաւոր է քարակամներ՝ եւ որ աւելին է՝ մարդեր ընտրելու մասին: Թող այս համոզումը զձեզ բարձրացնէ, տանի մինչև հոս ուր ձեր կոչումը կը պահանջէ, ուր զոհողութիւնը կը տիրէ, ուր ճշմարտութեան, օրինաւորութեան և խոհեմութեան անմահ գործիւնը կ'իշխէ, և ուր մարդութիւնը կը կատարելագործի:

Սրբեք ճշմարտութիւնը, բայց սիրելի յառաջ ըմբռնեցեք զայն, համոզուեցեք որ ձեր սխալն ու բարքը առաջնորդած են զձեզ այն ցաւալի վիճակին ուր կը գտնուիք այսօր. մի՛ յամառ կենեք այն ճշմարտութեան առջև որ ժողովուրդըն ալ եւս չուզիր ճանչիլ իրեւ առաջնորդ, եւ հրաժարեցեք այդ առաջնելի պաշտօնէ:

Սրբեք օրինաւորութիւնն ու պատշաճութիւնը, որ կը տրբամադրեն ձեր անվեհական հրաժարումը, որպէս զի աւելի անախտօք հեռեւանաց տեղի չտար:

Սրբեք խոհեմութիւնն ու խոհանրութիւնը որով կարելի դառնայ ձեր բարձրութիւնը, ինչպէս Յիսուս կը պատուիրէ, նա՛ որ ու փոխանորդներէն մին է քաղաքաւոր իրեւ աշխարհի մէջ. ձեր պաշտօնն ալ աւելորդ ու փառասիրութեամբ է հոս, պատուեցեք հասարակաց կարծիքը որ միշտ խաբելի է. հրաժարեցեք, այս է ժողովուրդին կամքը որ նաեւ Աստուծոյ կամքն է:

Հրաժարեցեք, Սրբազան, թերեւս տակաւին ժամանակ կայ ձեր ապագան փրկելու, պէտք է այս անձուկ ժամանակին. հրաժարեցեք անմիջապէս, որպէս զի չըլլայ թէ ժողովուրդին վճիռը անախտ չանգամանք մը ստանայ:

Այս յորդորները աշխարհական մը չը պիտի տար բարձրաստիճան եւ կեղեցական մը, բայց ժամանակը. . . բայց բարքերը. . . օրն է:

Մնամ խորին յարգանքով Գր. Պ. ՍՏԵՓԱՆԻԱՆ 1887, դեկտ. 1, Իզմիր

ՊԵՏԱԶԱՌ
Օ Օ Ո Ւ Ք

Փարիսի ռեսիտի դաղէթալարն Գուրիէ Թրանսէ նամ դաղէթալար, պու հաջորդ խոստումի օրն դեկտեմբեր 18 թարիսի պեր նիւսխեմիտէ, կերէք մէթնինտէ վէ կերէք ռեսիտի իւր սուրգոտն պահալ իլլէմի տիր. մեզքիւր ռեսիտի նամաւոր վերելթիւն, վէ Հանրի Բէյի, վէ Գէնսաղըն, վէ Հէյապրէնքին, վէ Լուի Լըկրանըն վէ սալիւրէրին գալէմէրի հետիւ պերկիւրիտէրի օլտուգլարը թագմիրտէ, շոյեանր թէ հայեիւր պիր սուրթիտէ օլտուգլարն պաղպա, սուրգլար վէ նէմիք լէր հազգընտա, թէքմիլ պիր սա. հիթեմէն իսպրէթ օլտուգլար տէր օլտուգլար օլտն պէնտ տալիս, քէմա ի միւնստէպէթ իւզըն, հէնուգէ հալի սուրգլար վէ նէմիլին թէքս սիրաթը մուզլիւրէսին միւպիլա օլտուգլարն էվիլ, ժէրօտել Բաս թիլլիւրիտէն կէօրիւմէտէ պուլուսան թէպէտալիւթը ազիմէնի պէտան իթմէքտէ տիրէր թամ թա պիսիւս մուվաֆըք սուրթիտէ օլտուգլար թագմիրտէ, էհի հիւնէրանտէն Մ. Գէնսաղըն գալէմիւտէն չըքմըլար, վէ Գուրիէ Թրանսէ վասթիւրալ Սէնթ-Մէնուս կէօնտէրիլլէր տիր. էկերի մէկ քիւր չիֆապալիսիւթիլլէր սալէսին տէն չըքմէն գուրթիւլլէր օլտն էլ խոստան եալընք օնտա պիրիսի, Գուրիէ Թրանսէնին մէկքիւր նիւս իւրիտէն պիրիսի թանէ ալաճաղ օլտար, Եւր օն ալթը պին նիւս իւր սալթըլլէր օլաճաղընտ շիւքէ հեթ տուր, Հէր քիւր մէկքիւր նիւսխեմի կէօրիւմէրի վէ օգու. մագըղը արգու իտէր իսէ, Փարիս տէ Սէկիէ սօգաղընտ վագը Գուրիէ Թրանսէնին 14 նիւմէր իւր միւրաղգաւ եաղըլիսանտէն եաղաղաղ թալիպ իտէպիրի:

ՄԵՖԱԼԵԹԻ ԼՕՆՏՐԱ (15)

ՄՈՒԳԱՏՏԻՄԷ

20 ՅՈՒՆԻՍԻ ՊԵՏԱԶԱՌԻ ՊԻՐ ԳՅՈՐ

— Եւսեփ, իմ օրէն, անճշմարտութեան, բէք այն ֆէհմիւտէնի պէն, մուլթաղա վիւթեմը արամաղ տասն սէն, — տէտի սէրհօշ գարը — Գիմ տիր օ վիւթեմըն իսմինի վիւթն, — տիւթէրէք, օլ հէնկիւմտէ պիրինն պօղնուգ վէ էրքէքէ պիր սէս իլէ սիւալ իլլէտիլի իլլիտիլի: Վէ տէրհալ մէյտանէ, ֆիրու. մալէտէն վէ իւթիւ պաշը պիւպատ, ումալարը էնիլ, պաճաղ լարը էլ յիւթիւ իւթեմէնտէ կէօղիւրի բան. ճարտ տնօնէրէք պէտա պիր չէհէք քէպա իթմիլ, վէ ուզուէն — բարւաթ սարը սալը պիր կէմիւթ տիւթիլի կէօրիւթիւ, վէ մէրգու. — Նէ՛ վար տըր, Նէ՛ օլմուշտուր, իլլթ վիւթեմ պէնիւ, — տէտիւքէն սօնրա, կէնճ գաւաղը տալի կէօր տիւթիւտէն:

— Պու գաղըք մի տիր, պու պիւզիմ մալէլլէտէն տէկիլ տիր, պէն պուլու թանթաթօրում. . . լաթիւ, պապանաթընը, Նէ գաւաթալ կիւզէլ տիր. . . — տէտի: Թէնիլ, անճաղ քէնտի սէլամէ. թիւթի տիւթիւմէքտէ օլտուգլարն վէ մէրգու. մուլթաղ տալիս տէն օլտուգլարն պիւթէտիլլէտէն, սու. եա տիւթն, երլանա տալի սարը. լար ֆէհմալընտ, մէրգու. իւթիւ թապէն տալի վէ էլլէրիլ պիրպիւրիւն գալուշտուր պ նիւաղլար ի տէրէք:

— Աման, հալիմ մէրհալ մէթի տիրիլ. . . պէնիլ գուրթալընը. . . — տէտի:

— Եւս, եւս, կիւզէլ պիր գարը տըր, էօլլէ միւնսալ, իլլիւն կէլմէքտէ մի տիր. . . բէք պէտա, բէք ալա. պէտա, պէտա, չիմտ, տնըն կէօղէ իրիւրալտաթընտ, անտէ կէօրէսին. . . տիւթէք հալըքմալ պալալտը օլ գիւրի կէլէն սէրհօշ գարը:

Կէմի թալիֆէսինտէն օլտն վիւթեմ, պուլու իւզէրիւն հիտտէթ. լէնէրէք, ածիւզէնիլ երկիւնէ էօլլէ պիւր եումուգ ինտիլի վիւթիլլէ տիւթիւ պալալտա պալալտը:

— Պու վիւթեմտա, իլլթ պէօլլէ տիր, կիւզէլ պիր գարը կէօրիւթ կիւ կիպի. . . անիւտէ պալալտա, րընը ունութալա, անըլա տօթ օլմալա պալալար. . . — տէտի մէրտու մէ գալըլարտան տիւթէր պիրի:

Պու տարտա վիւթեմ, թէնիլ թէնտի գօլթիւլտն թագմիրտէ պիրիլ:

— Կէլ սէն պէնիլ մէ պէսապէր. . . սաղըն գօրգալեանտ, հապիպէմ, պէն եանընտա օլտուգլար, քիմաէ սէնիլ պիր թիւթիւն պիլթ թագու. . . պուլուտա, վարիւթիւ, հէրքէս պէնիլ թանթաղ տա տըր. . . պանա վիւթեմ տէրէր, վիւթեմ. . . — տէտի:

Հալպու քի թիւթի, հալալալէտի տէրտիւրի աղալալալալ օլտուգլարն տան:

— Աման, Ալա՛հ աղընա օլտու, հալիմ մէրհալ մէթ իւրիւր, էվա. տըմ Նէրէտ տիր, էվալալալ պուլուլալալ, — տիւթէքտէ իտի:

—Տիմէք տիր քի, սէնին պիտէ չօճուղուն վար տըր, էօյլէ՛ մի, — տէտի կէմիճի:

—Եվ վէթ, պիր էվատըմ վարտըր, վէ անըտա չարալ զայալ իմ տիրէր. . . պուլունուզ, էվատըմը պանա թէս. . . իմ իտինիզ. . . պէնտէ, սիզին ի. . . չին տուա իտէրիմ. . . —տէտի ժէննի:

Հապու քի, օլ ետպանի ատէմ, մէզպուրէնին, սէնին իչին տուալար իտէրիմ տիմէսինտէն, պաշգա պիր մանէա չըգարմագ վէ էյլէմէք իս. . . թէտիկինտէն:

—Տիմէք տիր քի պէնի սէվէնէք. . . սին տիր, էօյլէ տէկիլ մի, —տէտի: —Վէ պէտպանիմ գտալն իսէ, էօյլէ պիր տէտի տէրուն արաարնտա. . . մէրդուուն խալինէ վէ ետպանի. . . ճէ ֆիքրինին ֆէհմինտէ օլաւա. . . տըրընտան:

—Օ՜ֆ, էվվէթ, էվվէթ. . . է. . . կէր էվատըմը պուլունուզա պանա թէսիմէ հիմմէ իտէնէք օլուր ի. . . սէնիզ, սիզի սէվէնէ՛ կիմ տիր, —տէ. . . յի ճէվապ վիրտի:

—Նէ՛րէտէ տիր չօճուղուն, —տէ. . . տի վիրտի:

—Սիզ պէնի, Սէն-ժիլ քիլիսէսինին ետքընարընա կէօթիւրիւնիւզ տէ, օլ վազըթ պէն անը պուլապիլիւրիմ, —տէտի կէնէ գաւառ:

—Սէն-ժիլ քիլիսէսին մի, նէ՛ սէօլ լէտուուն, օրասը պուրատան բէք չօգ ուզագտա տըր. . . —տէտի վիր. . . ետմ:

—Չիեառէսիլէ ետվարըմը սի. . . զէ, կէօթիւրիւնիւզ պէնի օրաեա, —տէտի ժէննի:

—Հէլէ կէլ պիր քէրէ սէնին ի. . . լէ պիրէր գաւառէ պիր չէյ իչէլիմ տէ, պատէհու տիւչիւնիւրիւզ, —տէտի վիրտի:

Պունուն իւզգէրինէ, կէրչի ժէննի, մէրդուունէ գօլունու թէրք իլէ չէ. . . քիլիմէքիսիլէսի իսէտէ, մէրդուունա սըզը սըզընա թուլմագտէ օլուու. . . ղունտան, պիր տիւրիւ մուվաֆ. . . ֆագ օլաւատը:

—Կէլ սէնինլէ պիրէր գաւառէ. . . թալըմ տէնիւրուունսնա, նաֆիլէ ետրտէ իսար իլլէմէ, պէն նէ՛ սէօլլէ տիմ սանա, պանա վիրեա՛մ տէր. . . լէր, պէնիմ էլիմտէն գուրթուլմագ. . . լըզ իլլիմալտէն տէկիլ տիր, —տէ. . . տի մէրդուու ետպանի հէրիֆ:

Մէրդուու պունու սէօլլէտիկիլլէ պէրապէր, ճէպրէն, թա ուզագտան վէ տունուգա պիր ըլլը բարաւագ. . . տէ օլան տարաճըգ պիր եօլտան իչէ. . . իլլէքի պէօթիւրմէ կէ պաշլատը, վէ կէրչի ժէննի չաղըրը պաղըրարագ, կիլիմէքիլի կէ չաղըրը իսէ տէ, գաթան միւլմէն օլաւատը:

Մէզքիւր կէօթիւմէքտէ օլան ը. . . չըգ, մէզքիւր արագիլ մահէլլէսին. . . տէ, էն զիեառէ քէսպի չէօհրէթ իթ. . . միլ պուլունան Շըվալ Նօար (Սիեաճ Աթ) նամ մէլիսանէնին ըլլը իտի. . . Պունուարըն ուզագտանը մէլիսա. . . նէնէ տօղուու կիլիմէքիլի տիկէր գարըլաք կէօթիւմէքտէ օլուուգա. . . ըրնտան, իսթիհագա չըգըլարագ:

—Իլլէ վիրեա՛մ պիր գաւառ տա. . . հա ետպալատը, մէրդուունէ խահնա. . . խահ էսրինէ իթաթ իտէրէք քէյ. . . ֆիլնէ իւրմէթ իլլէնէնէք տիր, —տէտիլլէքի հալտէ, եուլուուղուն եէ. . . եիպտէ օլ ետէր սէրիլիլլ օլան սէր. . . հօշ գարըտա, կէօղլէրի չիլիլլ օ. . . լուպ վէ եիւզիւնտէն գանլար ագ. . . մագտէ օլուուղուն հալտէ, քէնտուեի թօլլաեարագ տեաղա գաղգմագ. . . տէ իտի:

9.

Վէլլըլօզ սգուարըն ճէնուպի. . . չարք ճիհէթի քէօշսինտէ, անճագ իւլ մէթըո էնինտէ տարաճըգ պիր սօգագ պուլունուագտէ տիր:

Վէ մէզքիւր սօգաղընտա օրթա

եւրէրինտէ պիր թէաթըօ վարտըր: Վէ մէզքիւր թէաթըօ էօյլէ պիր թէաթըօ տուր քի, հէման հիլ էմ. . . սալի եօգ տուր տէնիլսէ ճալիզ տիր. . . չէօյլէ քի, էն միւլմէպէր լօճալա. . . ըրնէն ֆիեաթը, անճագ պէշ ղու. . . ըուշ մըգտարը օլուպ, վէ աշաղը. . . սը տալի, ատամ պաշընա ետըլ. . . նըզ եիկիլիմ բարա տըր:

Պու թէաթըօնուն էն պաշ օեուուն. . . ճուսու կէնէ պիր տարալ օլուպ, վէ սէեիւրիլլէրտէ, օեուուն վագթինաէ պիլէ, հէմ թիւթիւն վէ հէմտէ իչ. . . ըթ իչէպիլլէքտէ տիրլէր:

Պալլօ Օնլարտա օթուրուպտա օ. . . եուլար սէյր իթմէքտէ օլան ֆահի. . . չէլլէրին անագլարը չըպաշ օլուպ, վէ աշաղըլարա իսէ խալին իւրըրը թագըլարը տօլմագտա տըրլար:

Վէ Շըվալ Նօար (Սիեաճ Աթ) նամ մէլիսանէտէ: մէզքիւր եօլուն պիր ուճունտա պուլունուագտէ տիր: Մէզքիւր մէլիսանէ տէօթը քըս. . . մա միւնգաւաճ օլուուղուն հալտէ, եէր գաթընտան էն ատի վէ էն մէքըուհ առէմէր ետթմագտա տըրլար, վէ անըն ալթընտա իլլէթլէր սաթըլ. . . մագտէ տիր, վէ պիրինի գաթտա պալօ վիրիլլէքտէ, վէ թա աշաղըտա մալլէնտէ տալի իլլէթ իլլիլլէքտէ տիր, տիմէք տիր քի, մէզքիւր թա. . . գըլարտան օլանլար իչին լազըմ կէ. . . լէնլէրին քեաֆֆէսի տալի պուլուն. . . մագտա տըր:

Վէ կէմիհիլլէրին ետթագ քիրա. . . լանպտա ետթմագտէ պուլուն. . . տուգլարը սալլըրո հաուստա, մէզ. . . քիւր մէլիսանէնին բէք ետքընտա տըր:

(Տէլ-Ֆ)

ՏՕԲԹԵՕՐ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

Պատիւ կը համարի արգոյ հա. . . սարակաթեան ծանուցանել թէ՛. . . այժմ իւր զնակաթիւնն փոխադ. . . րած է Բեռայէ Պօլիս ի կէտիկ փա. . . չա Պալմէլի փողոց թիւ 1 տունն: Ուր կը գտնուի ամէն օր մինչ կէսօր. . . իրեն դիմող ամէն տեսակ հիւանդ. . . ներն յոյժ հաճելի եղանակաւ դար. . . մանելու:

Մանկանց՝ Ղլային անձանց, ևս կանանց ամէն տեսակ տկարու. . . թեանց համար տօգթէօր Կիրակոս. . . եանի դարմանելու եղանակն յոյժ հաճելի և վտանգէ ևս ազատ ե. . . ղած է:

Տօքթէօր Կիրակոսեան ամէն եր. . . կուշարթի իւր տան մէջ մինչ կէս օր իրեն դիմող աղքատ հիւանդներն ամենայն խնամօք ձրի կը դարմանէ:

Ի Լ Ա Ն

Ուսպըգ Մամուլուն սահիպ իմ. . . թիւալը Այվազեան էֆենտի, մաթ. . . պատմըն պուլունուղուն իսի խանընտա աշաղըտա պիր մաղաղա. . . քիւշատիլլէ, նէֆիս գէլթին ետըր վէ լէզիլ չարապ վէ մասթիգա վէ ալէա ճիւսինտէնտէ գէլթիլլէ սա. . . պուն կէթիլթմէքտէ պուլունու. . . ղունտան, մէլիսուն օլաւալըլը արգու. . . իտէն գաթըլարըն թէյրիլլէրի իլ. . . թար վէ տալլէթ օլունուր:

Ի Լ Ա Ն

Ալիքսանեան Պետրոս էֆ. Պալը. . . քէսիւրտէ քիւշատ իթմիլլ օլուուղու. . . օթիլլին, վիրանա օլան Բամուգ խանընտան Միւսթէճէյի խանընա նազլ իթմիլլ օլուպ, վէ ետթագլ. . . ըրն թէմիլլիկինէ վէ օտալարըն հիւս. . . նի հալլէրինէ գիեառտիլլէ աիգ. . . գաթ իլլէմէքտէ պուլունուղուն. . . տան, կէրէք Իսթանպուլտան վէ կէ. . . ըրէք մահալլի սայիրէտէն թէյրիլլէ. . . տէն գաթըլարըն պատիի մէլիսունի. . . եթիլլէրի օլաճաղընը վատ ու պէ. . . կան իլլէմէքտէ տիր:

SIROP DE BRIANT
ՍԻՐՈ ՏԸ ՊՐԻԱՆ
Բարիտէ էնգալանէսի, Րիվօլի
սօգագ Ն. 150.

Իշպու չուրուպու, Թապիլլէր էլլի. . . սէնտէն պէրու, կէօթիւր հասթա. . . լըզարը, վէ էօքսիւրիւք, վէ նէզլէ, . . . վէ պրօնիլթ, վէ գաթար, վէ կրիւր վէ. . . սայիրէ իլլէթէրիւք վէ թէնպիլլէ իլլէ. . . մէքտէ տիրլէր: Մէզքիւր չուրուպ զի. . . ետաէ չաքուգ թէէսիլլէրիւք, վէ զի. . . ետաէ լէզիլ, վէ զիեառէ էնգալան. . . ալիսէլլէրտէն պիր տիր:

Շիլէսի 2 ֆրանգ 25 սանթիմ տիր: Շու աթիլտէք իմզանա տիգագթ օլունալը տըր:

Պէյօղլունտա Մ. Գանձիւկ պիրա. . . տէրլէր էնգալան. . . նէսինտէ պուլուն. . . մագտա տըր:

RUBBER CO. HOBBS
NORTH BRITISH
EDINBURGH
Ետնպուրկտա, Նօթ Պրիլիլլ Բօ. . . պէրթ գուլմանեալըն մաճուլա. . . թընտան պիրինի ճինա լաստիկ գալօլար:

Պու կիւզէլ լաստիք գալօլար, իսթանպուլ բիւցաղընտա չօգտան պէրու թանըլը, վէ ճինալէրին իեիլիլլինտէն էհալի տալիմա հօշունտ օլունշ տուր:

Իշպու լաստիք գալօլարըն այնի մարգա իլլէ թագլիտի զուհուր իթ. . . միլ օլուուղունտան, սագընըմսը իիլթար օլունուր:

Պրիլլ լաստիք գալօլարըմը, մէզքիւր թագլիտ լաստիք գալօլարըն տէօթը չիֆթինի էսիլտիր:

Էհալի, պիրիլ լաստիք գալօլարը ալթըր վագըթ պագմալը տըր. . . քի, էօքճէլլէրին ալթընտա տալան տամիլա օլուն, վէ քէնարընտա է. . . տինպուրկ ետգըլը օլուն: Վէ հէր պիր լաստիք գալօլարըն իլլինտէաէ. . . թէրալի մարգա օլաճագ տըր:

Պրիլլ լաստիք գալօլարըմը սաթըլըր Գալաթտա Գարաքէօյտէ պիւրիւք ճառտէտէ Ն. 5 Տիւմանտիա Եօրիկաթիւն մաղաղապընտա, վէ իթմանպուլտա Սուլթան համալը ճիւլարընտա Գօճաման օղլու խա. . . նընտա:

ADOPTÉ PAR LES HÔPITAUX DE PARIS
COTON IODÉ J. THOMAS
ԳՕԹՕՆ ԻՕՏԷ Ժ. ԹՕՄԱՍ

Պիրինի սընթիլ էնգալանընտան, —ալթուն մէտալլ ալթը (Բարիս խա. . . թալանէլլէրտէն վէ էնգալանըգ մէքթէպիլլէն միւքեաթաթա նալլ օլունշ:

Իշպու Գօթէ իտէ, վիճուտին տէրիսինտէն Բաու լէքմէքլէքտէ բէք. . . իլլէրուտէ օլուպ, վէ պիր իլլէթ ետ աղըր սըզընըն էօնիւնի ալմաղըգ իլլին. . . ղաթէթլէ թէէսիլլէր տիր, վէ գուլվէթիլլէ իսթէնիլլիլլէ գաւառ արթըր. . . լըպ վէ էքօլիլլէպիլլէր Պու Բամուգ, բէք ֆայլալլէ սընթիլլէ հարապըլը քեա. . . ղըլարըն եէրին թուլմագտա օլուուղուն կիլլի, գրօթօնիլլիլլէ ետըլըն, . . . վէ Բարսիանըն, վէ հաթթա չօգ տէֆատա ետգըլարըն եէրին թուլթար վէ. . . իլլինի պիլթիլլէր: պունուն ֆարիս խաթալանէլլէրտէն բէք չօգ մէֆաթը. . . կէօթիլլիլլէ տիր: Պու էօյլէ պիր թէրիլլէպիլլէ տիր քի, կէրէք Բիւլմաթիլլէ, . . . կէրէք Պրօնիլթ, վէ կէրէք Շիլլիլլ իլլին բէք միւֆիտա տիր:

Շիլլէսի 3 ֆրանգ 50 սանթիմ օլուպ, թիւլլէրա իլլին տէրօ մահէլլի Պէյ. . . օղլուտա Մ. Գանձիւկ պիրատէրլէրին էնգալանէսի տիր:

PASTILLES HOUE
AU CHLORHYDRATE DE COCAINE
ԲԱՍԹԻՅ ՀՈՒՏԷ
Օ ԳԼՕԻԲՏԻՍԱԹ ՏԸ ԳՕԳԱԻՆ

Իշպու Փասթիլ Հուտէ սանթիլլտէն, պիւրիւք մօհասսէնաթլար կէօթիւ. . . մէկէ պաշալըն տըր, էօյլէ քի, պօղաղա տալի իլլէթլէրտէ, նէֆիս տար. . . լըրընտա, սէս գըսըլըրընտա, իւրըլթագ ետ միտէ իսթիւնէթի, վէ թըգնէֆէսիլլէ. . . տինիլլէ խաթալըլարտա, աղըլարը վէ սըզըլարը տէֆ վէ թէսիլլէ իթիւր. . . մէքտէ տիր: քէգալիք կիլիլլէպիլլէ վէ գընըլլանմանը տէֆ իթմէքտէ, վէ սէ. . . իլլին պօղաղա գուլվէթ վիրմէքտէ տիր: վէ միտէ եօլլարը վէ միտէ աղը. . . լար, վէ միտէ սանթըլը, վէ իսթիլլէրա, վէ տէնիլլ թուլթալը իլլին բէք մի. . . ֆիտ տիր:

Պաշտէօսու Բարիստէ Տօպուրի-Սէն-Տընի սօգաղընտա Նմ 42 տէ օ. . . լուպ, վէ պուրատա Մ. Գանձիւկ պիրատէրլէր, վէ Մ. Բիւլիլլէքեան պիրատէրլէր. . . էնգալանէլլէրտէ, վէ սայիր էնգալանէլլէրտէ տալի պուլունուագտա տըր:

ASTHME ET CATARRHE
ԱՍԹՄ Է ԳՕԹԱՐՐ
(ՆէֆէՍ ՏԱՐԼԻԳԼ ՎԷ ՆԷՉԻԷ)
Պու քէյֆիլլէրլէր Էսիլթ թէսիլլէ օլունան սիկարէթլէր իլլէ տէֆ. . . օլունուագտա տըրլար: Գուլթուուն 2 ֆրանգ տըր:

Կէօթիւր սըզընտըսը, էօքսիւրիւք, նէզլէ, նէֆրաթի, պունուր իլլին տալի միւֆիտա տիր:

Հէր սիկարէթլէր իւզէրինտէ պուլունուագտա օլան իմզանա տիգագթ օլունալը տըր:

Պէյօղլունտա Մ. Գանձիւք պիրատէրլէրին Պրիլլանիք նամ էնգա. . . խանէսինտէ պուլունուագտա տըր:

BLENNORRHAGIE
ՊԼԷՆՆՈՐԱԺԻ
Իտարա Եօրուունտ վէ ետթուս մէսա. . . նէտէ գուլունա կէլէն չէտիտ վէ եա. . . խօտ էսկի պէլ սօնգլուղուն:

Ետըլըգ պիր գաշ կիւն զարթընտա միտէնէ պիր եօրգուլունգ, վէ պիր իսթիլլէրա վէ տիւրէնի մօհիպ օլմագ. . . սըզըն, վէ խարարա գօգու վիրմէք. . . ղին, միւնէրլէտ չիֆա պալաշ իտէր իլաճ ԳԱՎԱ ՖՈՒՐՆԻԷ հապարար տըր:

KAVA FOURNIER
Հէր հապըն իւզէրինտէ Գալա-Ֆուրնի. . . Գալա-Ֆուրնի, մարգաղա պուլունուագտա. . . Պունուն գուլթուուն 3 ֆրանգ տըր: Էնթէլլէ Գալա-Ֆուրնի չիլլէսի 4 ֆրանգ:

Բարիստէ Մալլէն մէլիսանընտա 22 իւլմէրտա Տօգթ. Գուրիլլէ իմզաթ պուլունուագտա տիգագթ օլունալը տըր: Մ. Գանձիւք էնգալանէսինտէ պու. . . լունուր:

NORTH BRITISH RUBBER CO.
TRADE MARK
EDINBURGH
Ետնպուրկտա, Նօթ Պրիլիլլ Բօ. . . պէրթ գուլմանեալըն մաճուլա. . . թընտան պիրինի ճինա լաստիկ գալօլար:

ՎԻԷՆՆԱ ՀԱՐԻԳԻ ԳԷՊԻՐԻ
Ալաֆր. Նոյնմըրին 25 ինճի կի. . . ճէսի վիլլէնտա Մ. Ճօն Գարլ Գուն. . . ղիլիլլտին պէեաղ չաճալըլարա միւ. . . թէալլիք ֆապրիլլայի քէպիրինտէ. . . պիր հարիք գուհուրիլլէ, թուլու. . . պաճըլարըն իգտամալընա ըագմէն, . . . ալթըլ սէօնտիւրէլլէմէմիլ վէ ֆապ. . . ըրգա իլլէ մէնսուպաթը, 3 սաթ. . . տա միւնթէրէք օլունշ տուր: Եա. . . լընըգ իւլմէք գալթա պուլունուագ. . . տըն վէ էրքէլլէրէ մախսուս 1650. . . տուլլինա չաճալըլ թագըրմը կիւճ. . . հալ իլլէ գուրթարըլըլը տըր:

Պու սըրատա, էթմէ քիլլէրինտէն մահրոււ գալան պիլլարէ ամէլլէնէ. . . ետըլըլ իթմէ քիլլէ լազըմ կէլտիլլին. . . տէն, գուրթարըն թագըլարտան. . . պիր մըգտարընըն վաքօրու մախսու. . . իլլէ Գալաթտա պագթ 5 իւլմէրտու. . . կիւմիւլլիլլէ խանընտա ՎԱՐԻՆ ՀԱ. . . ՈՒՉ ՅԻԻԻ ՄՕՆԱՐՀԻ մաղաղապը. . . նա կէօնտէրլլէսի, վէ պիր ան էվ. . . վէլ տիլլիլլէք ֆիեաթըլլա սաթտը. . . ըրմաթ գարաղալարըլըլը տըր: Բաղալլէթու էհալիլլէ, պու էնեա. . . տան սաթթըն ալթըմսը թալմօլիլլէ օ. . . լունուր: չիլլէք, պունարտան սա. . . թըն ալթընըլը թագալիլլէ գաւառ. . . լարա վէ էրքէլլէրէ մախսուս օլա. . . րագ, հէմ հիլ պահապընա ղա. . . եթ ինֆիս մալ ալթը օլաճագլար, . . . վէ հէմտէ չիմտիլլէք էթմէքլէրին. . . տէն մահրոււ գալան պիլլարէ ա. . . մէլլէնէ էթմէք թէտարիք իտիլ. . . միլ օլաճագ տըր:

ՍՍԹԸՆԱ ԳՕՆՈՒԼԱՆ ՊԵՆՈՉ
ՉԱՍԱՇԸՐ ԹԱԳԸՄԱՐԸ

Էրէպիլլէ Է. . . 470 տուլլին կէօմէք

Ղաեթթլէ ֆիսո ինկիլիլլէ գալիգօ. . . գուլմալընտան, կէօթիւրիլլէ տէօթթ. . . գաթըլ, պօղաղըլ վէ գօլլու իսթէ. . . նիլլէ էօլլիլլէն հաղըր կէօմէքլէր: . . . Պէհէրի 16 ղուրուշ, տուլլինալը. . . 190 ղուրուշ տուր:

Գաւառըլ Է. . . 280 տուլլին կէօմէք Ղաեթթլէ ֆիսո ինկիլիլլէ գուլմալըն. . . տան, Սիւիս սիւզէնիլլիլլէ միւզէյ. . . եէն հաղըր կէօմէքլէր: Պէհէրի 11 ղուրուշ վէ տուլլինա. . . սը 128 ղուրուշ տուր:

Սիւիս սիւզէնիլլիլլէ պօլտան պօ. . . եա միւզէյնէն ղաեթթլէ ֆիսո ինկի. . . լիլլէ գալիլլէ գուլմալընտան, գաւառ. . . լար իլլին, տարաթ վէ թէգիլլէթ. . . օլաճագ մէրթէպէտէ գալիլլէլար, . . . պէհէրի 16 ղուրուշ վէ տուլլինալը. . . 190 ղուրուշ:

Ալթըլա վէ գաւառիլլէ իլլէ ղաեթթ. . . միւզէյնէն չուհատան գաւառըլար ի. . . չին ժիւրուար. պէհէրի 25 ղուրուշ. . . վէ օնտան եօգալըլ:

Սիւզէնի իլլէ կիւզէլլէ իլլէնմիլլէ. . . գաւառըլարա մախսուս կիւզէլլէ կէօմ. . . լէք: պէհէրի 25 ղուրուշ վէ օնտան. . . եօգալըլ:

Ղաեթթլէ կիւզէլ իլլէնմիլլէ գաւառ. . . լար իլլին բանթալօլլար. պէհէրի 11. . . ղուրուշ վէ օնտան եօգալըլ:

Էրքէլլէր իլլին ղաեթթլէ ինճէ եա. . . ըլմ տիլլիլլէք. պէհէրի 10 ղուրուշ. . . վէ օնտան եօգալըլ:

Գաւառըլար իլլին ֆանէլա կէօմ. . . լէք, վէ ուզուն վէ գըսա գըլըլը չօ. . . րապ, վէ անագ գաւառըլար վէ սա. . . յիլլէ միւնսիպ ֆիեաթտա:

Թալարտան օլունան սիգաղըլար. . . պէտէլլինի իրալիլլ, վէ եալթու հա. . . վալլէ իլլէ ինքա օլունուր: